

حل آیات مشکوه جلال الدین رومی للشیخ العارف بالله سید حماری

دوش وقت صبحدم در جرخ پالایا فقم ^{دربیان} دانده خشنی اش تندایا فقم
یک کلاه داشتم از لبلبوکم شد زین ^{دربیان} دوفر سلا سلیمان یا فقم
یک قطاراشتر بگویم قاف بود اندک در ^{دکنار} حجر فی پایان جولا نیا فقم
ناقیه صالح عصای موسی و روح پدز ^{هر سه} رادر بطن مادی زین عجبایا فقم
ان خری عیسا که ان سوز که بویش پای ^{ان} خرازد خانه سوزن در زیر پایا فقم
دخلفهفت اولم از ان کدم کا ورس جو ^{جسته} نای خوردم فی ضرب بدنه ان یا فقم
سپید و نیت کا کوه سبکون باشا خفا ^{در تو} بجای رخ جو ز پر یان یا فقم
صد هزار اهورن کنها بر آتشین نگر ^{دربیان} بیضه ببل در آفتان یا فقم
دوش وقت صبحدم رفقم بسوی بیکه ^{صویر} ایسرا فیل رادر خم آفتان یا فقم
خوبن بگفتست این عمر سلا جلال الدین ^{معی} اش رادر میان نقل قران یا فقم

فیض حقه بخل بوق ولی کعبه طاهره فی سبب اصلاح عالم بار و نعل

دوش وقت صبحدم در جرخ پالان یا فقم ^{دیک} بخی فعا کدن عبارت در که
اند سبیلله با جذبہ الھی اولم که اول عنایت از لیدر یا خور سلو اولم که در آم
ذکر ونفی خواطر و مراقبه در و با ق طاعت و عبادت اند سببی ولله تدر پس
وقت صبحدم جرخ ایچنه پایان بولدم یعنی ظلمات دنیا ده خواب غفلت مستغرق
ایکن عنایت الھی بر لیشوب بخی ^{افعال} اولدوغی وقت سموات وارضینک نهایتنه

واقف و مطلع اولدم ديمك اوله انا بعض شيخه به عرض بالواقع
اولسندره بوققدرا وزره عرضلك مراد قلب انساندر قلب المؤمن عز
ش الله در بالاندر مراد عالم صوره در زير بوجه انا را حكما عالم الا
كوان وتعلقات محبت دنيا كه يار مختدر بوندر قلبه اربنا طوب و بولكنه
عالم صورته متعلق اولدوغا چون در نيتكم مر تبك دخی بالان اولس
بوك اور مرل بوققد رجه معنی شو بله ديمك اولور كه تجلی وقتنه
نظر ايلدم كوردم بوجه بالا و محنت جلدكي عالم صورتا متعلق اولد
عيجون ايمش كما قال الناطم بر كردن مسجعا بالان چه كاردار صبر
ثانی در میان دانه خشخاش سندان ياقم دانه خشخاشدن مراد
يا شول جوهر اول اوله كه اول مخلوق الله نيتكم احاديث واجبار در روا
يت اولور كه حق جل و على حضرتك اول بر جوهر خلق ايلدي او جوهر
نظر ايلدي اربوب بصوا اولدي باقي موجود انا در خلق ايلدي لقوله
تعالى خلقكم من نفس واحدة و خلق منها رجها و بت منها رجالا
كثيرا و نساء محصل سندان افلا كدن عبارت در زير اما تدر
و سنا بهد سبب نه كه اسلسدرو في در بسر دانه خشخاش شرحه اورس
بولدي ديديكه عالمه بر جوهر خلق اولش بولدم ديمك اولور يا خود دانه
خشخاشدن نقطه قلب صنوبري دلبه كه اول صورته قلب حقيقي كه جميع

موجوداتی محیط در پرتو تقدیر او زره که عالم که او رس کبید قلبی بجز به بو
لدم دیمک اوله قال الله تعالی سَنُرِيْمُ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنفُسِهِمْ
حَتَّىٰ يَبَيِّنَ لَهُمُ الْآيَاتِ ۚ نَبِيْمُكُمْ كَلِمَتُنْ زارده دل بیک قطره در کوشنکافی
بیرون آید از و صد بحر صافی و بعضی فاضلین منقولند که ای اسرار
الهی نسخی الهی توبی و آیینه جمال شاه که توبی بیرون
زنونیست هر چه عالم هست در خود بطب هر آنچه خواهی که نوی
وقال الناظم جلال الدین بیک کلاه داشتیم از لبلبوم شد زین لبلبون
مراد در درجه صبا و ندر زیر آکه اطفالک انزلی لبلبویه و جوین
در پس لبلبون کلاه دیدگی تاج مصومیت در که هر کیمت باشنده
اولان تکلیف بدن از آدا اولور سلطان عالم اولور بر کس در خوف
و خزن کلن و بکن لبس کلاه لبلبوی یا و قدی دیدیکه بغنی صبا و تن
از آده اولور و سلطان عالم ولوب بودر کن بلوغت و رجولیت ابریشو
بند تکلیف بدن از آدا اولور اسیر هوا و هوس آینه کن فتاد اولدم دیمک
اولور نیتیم حضرت سلا مشویه بیورده طفل تا گویا و نابویا نبوده
سرکش جز کردن بابا نبوده چون فضولی کرد دست دست و یا نمود
رعنا افتاد و در کور و کبود اش بعضی نسخه ده لبلب یعنی مغز مغز
حقیقت احفا بقدر آینه وجود و عدم سسا ویدر خوف خزن نره ده

بالا واقع
المنور غز
صالح الا
و بولکله
لا اولوسه
حقی و قشند
تعلق اولد
در آرم صبح
اندن مراد
اجبار در و
بی اولور
بیک کلاه
بهار جلال
ایمانند
اش در او
بیخورد
حقیق که چنین
موجود

قالدی پس علی التقدير مرتبه لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ بندند
 زائل اولدی ديمک اولور در بيان سلا سليمان يا قوم دفتر سلا سليمان
 شول قلبدر که علمدر يعنى علم لدنى و معرفت الهى برله ملو وارسته
 اوله و جمله کمالات معارف برله مجلا و مرتين اوله يا خود در ديكى شول
 قلبکه محبت ذاتى برله درجه و لايتبار شمنش اوله بهر تقدیر آنک کجى
 قلب سليم اولور آرزوى نفسانیه و هواى شهوانیه دن که مرض
 روحانیه در کفوله تعالى فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فإدھم الله سر ضا و دخی
 قلب سليم علم عند الله مقبول اولور نیتک حق تعالى قرآنه بیورر
يَوْمَ لَا يَنْفَعُ سَأْلٌ وَلَا يَنْفَعُ الْإِسْرَافُ إني الله بقلب سليم بودخی قلب
 سليمانندک اولور و حاکیم اولور نفسندک عسکرینه دیولدر در يعنى
 قوائى نفسانیه که پس کلاه لبلبو فی سلا سليمان نه بولدم ديمک
 اول مرتبه ده معصومیند حالنى و سلطنتى قلبک درجه علمى
 و سلیمى سنده که اول مرتبه و لايتدر بولدم ديمکدر قوله تعالى
الْإِنَّا أَوْلِيَاءُ اللَّهِ لَأَخَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ يك قطار اشتر
 بکوه قاف بود اندر کذر يعنى خواسر ظاهرى و باطنى و قوائى
 روحانى و جسمانى و علوم و معارف بلکه حرکات و سکانات و افعال
 و آثار ظاهرى و باطنى که قطار در وجود انسانکه کوه قافدر بوندک

قَالِدِي بِسْ عَلَى التَّقْدِيرِ مَرْتَبَةٌ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ بند
زائل اولدی دیمک اولور ^{دفتر} در بیان سلا سلیمان یاقم دفتر سلا سلیمان
 شول قلبدر که علمدر یعنی علم لدنی و معرفت الهی برله ملو وارسته
 اوله وجهه کمالات معارف برله مجلا و مرتین اوله یا خودد ربکی شول
 قلبکه محبت ذاتی برله درجه و لایته در شمس اوله بهر تقدیر آنک کی
قلب سلیم اولور آرزوی نفسانیه و هوای شهواتیه دن که مرض
روحانیه در کفوله تعالی فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَاذْهَبُوا اللَّهُ سِرًّا وَدُخَى
قلب سلیم علم عند الله مقبول اولور نیتک حق تعالی قرآنه بیورر
يَوْمَ لَا يَنْفَعُ سَأْلٌ وَلَا يَنْفَعُ الْإِسْرَافُ إِنَّ اللَّهَ بِقَلْبِ سَلِيمٍ بودخی قلب
سلیمانندک اولور و حاکیم اولور نفسک عسکرینه دیولدر یعنی
قوای نفسانیه که بس کلاه لبلبو فی سلا سلیماننه بولدم دیمک
اول مرتبه ده معصومیند حالنی و سلطنتی قلبک درجه علمی
وسلیمی سنه که اول مرتبه و لایته در بولدم دیمکدر کفوله تعالی
الْإِنِّاءِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ یک قطار اشتر
بکوه قاف بود اندر کذر یعنی خوا سر ظاهری و باطنی و قوای
روحانی و جسمانی و علوم و معارف بلکه حرکات و سکانات و افعال
و آثار ظاهری و باطنی که قطار در وجود انسانکه کوه قافر بوند

آنند دایماً کج در لقلوله تعالی حَسْبُهَا حَاطِدَةٌ وَهِيَ تَمُّ مَسْر
السَّحَابِ در کناری بحر بی پایان بجولان یافتم یعنی بوندرک
وجودی و جلوسی احدیت بحر بیک کنارنده در زیر آنجنگه آفتاب
حقیقی بر جنبه طلوع ابدی کو آب موجودات متلاوشتی و مضمحل
بلکه فانی و منعدم اولوره لقلوله تعالی وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَرَهَقَ
الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ناقه صالح عصای موسی قنوج
پدره ناقه صالحدن مراد بدن اولیاد و عصای موسییدن مراد
صفات روحانیت در که خوای قوای و ادراکات در و روح پدر
دیدگی قدس در که آثار روح اضافی درخی در لر و ذاتنه نسبت ایندگی
ایچون روح پدر در لقلوله تعالی وَقَفَّضْنَا فِيهِ مِنْ رُوحٍ وَحَقِيقَتُهُ
جميع ارواح اصل اولد و همچون روح پدر در نیت که حضرت عیسا م
سمایه عروج ایدجک بابا م طرفنه کبره م دیدی نصاری غلط
ایدوب ابن الله دیدیلر هر سه در در بطن مادر زنده و جان
یافتم بطن مادر یعنی نفس انسانند که ذات انسانند عیسای
تدر بو او حیدرخی اندم جانسن بولدم دیدگی یعنی وجود انسان
بدن انسان قوای روحانی اضافی و حیات حقیقی بر له در بری بو
لدم بلکه مقرب بیک بدن نری عین روح اولمشدر خصوصاً حضرت

دسولك ميارك جسمنك كوكله سي دليلدركه بدن شريفلى عيلى
روح ايدى نيتكم منوى مفويده بيورده جسمشان نفسشان
ونفشان جمله جان مطلق امدى بوشان ان خر عيسى وان
سوزنكه بودش پاى بدن خرا ندر خاس سوزن دسركر بيان با
فتم خر عيسى قوه شهواتيه در و سوزن ديدكى عقل معاش در زير
دائم دنيايه اسرطبا بده و علوتانده عروجه مانع در پاى بند در
يعنى قوه شهواتيه وجودمه و محبت دنيايى صدمه بولدم ديمكدر
دخل هفت اقليم را از كندم كاوس رجوه يعنى فنا عنده بدكاهه
اقليمك داخلى و ماصلى وارد ديمكدر بخته نانى خوردم بى ضرب
دندان يافتم يعنى پشم شجه دخى قور ناسر شجه زخمستر و نفس
حاضر بولدم ديمكدر سبب و شت كاوكوهى سركون باشا خها
يعنى كاوكوهى ديدكى بيلك او جهور الشمس كوتنه اولان اكل و شرب در
زير واقعه صغير كور لسه اطله تغير ايدر نيتكم قرانده كلور كه
معنى مؤيد در ملك مصر واقعه سنده صغير كو بچك حضرت بو
بدي بيل او جوز لقو و يدى بيل قتلق ايله تغير ايلدى قال الله تعالى
قال الملك اذى ارمى سبع بقرا تسمان ياكلهن سبع عجاف و
سبع سبلان خضر و اخر يابسات قال اتر دعون سبع سنين

دبا اما سرگون دیدکی هر کیمیک دائم بیل استمکی اوله زیر اطعمه دهر
کنتی سوسن وانجد و بلخورد سبصد و هشت شست کاو کو هو دیدکی
بدن اولان انسانده او حیور الشمس عمر و قدر یا شاخقا دیدکی بدنا قریکه
دائم بک ایچنه زیر اطعام چون معدیبه کپوس نام بفرسقلرد کنتیو
اسفله واقع اولور و لطیف کیده دو کلوب اندن قان اولور اول دمدن
بخار لطیف حاصل اولور یورکه قلب صنوبریه کلور و اندن جمیع عروق
بخش اولور در نور چار سفر جوزس یا فم یعنی بدنه انسانکه عناصر
اربعه دن مرکبدر حوادث زماده و سرور ایام یله قور و مشر جوززه دو
نمشدر بواسطه و شرب انده بولدم دیکر اهو بن لها بر از شیر صم بوزینک
الفاظ و عبارات که حکمت الهی و معارف ناستن اهل یله بلکه هر موجودات
حکمد فضالی دکلد کقوله تعالی ما خلقت هذا باطرا بوجه
وقال در میان بیضه بلبل ففافی یا فم یعنی لسانکه دهان
بیلی نک بیضه سیدرو بو عبارات الفاظی انده بولدم دیمک
اولور دوش وقت صبح دم رفم بسوی مبلکه یعنی و سراء
نفسانیه و ظلماتیه طبیعته ایچنده ایکن تجلی آثار ظاهر اولور
عشق طرفته توجیه ایدوب کتدم صور اسرافیل را در حرم یا
فم یعنی صور اسرافیل که عشق در حرم افغانکه دنیا داسنده

عین
شنان
روان
بان با
سریز
ددر
میدیکه
گاه
ضرب
مزن و نفس
شاخها
نفسی
طوره
نفس
تعالی
اف و
سپین

زیر چون کجیه او لور جمع خلق النوماخ الموت حکیمه موته و او
دیر لر و صبح و فتنده عشق ظهوره کلور جمعا او یا نور لر و دیر لر
دخی کشینک نامه اعمالی که صفا تیدر الله کلور هر کشتی ایشاو
ایشنه کیدر و یا بشور بلکه جماله افکار و خیالاتی که کبر و ایشاو
ایشنه عوده ایدر یا کلور برینه دخی ایرمز پس صور اسرافیل لین
اشترین دنیا ده کور دم دیمک اولور مصرع بفعل میبند و قدوی
اشترانشر بر بروم یعنی لعل بعلق ایله استعداد و بر مکر و
اشتراندن مراد یا ارواح انبیا و اولیا اوله قسمت از لئیه بر له
فیض اقدس درجه سنده ارواح انبیا به یا درجات تجلیاته و کشتو
فات کونیه و استعداد درجات غیر متناهییه و مشاهدات غیبیه
بغشرا صفت جمله ظهوری ایله یا خود اشتراندن مراد ساکنین و طا
لبین اوله یعنی اول وقت که حضرة منلای روحی و لایبندنه معا
رف و لطائف منه مشنوی بر له طا لبین و ساکنین نه ذوق
و مراتب و قابلیت ادراک درجهات بغشرا ایدی دیکند خلقه
کم شد ازان دو کوش خاقان یعنی که اول اذواق قابلیت دوا بر
نبوة و درجهات تجلیات و لایبندنه برداشر مجد و بر شمه جک دو
شمشیدی که ومن الارض من کاس الکرام نصیب خاقان

قولا غنده بولدم ديمك اولور يعني سلطنت صوري كه مائده اسما
نيدن بر لقمه در يعني پادشاهلرده اولان ذوق اول عطاى
از ليدن بر شمه جك ايدى ديمك اولور مرزفا الله واياكم دقا
نق الكاشفين والمشاهدين لكل الطالبيين والمشتاقين بفضل
فيض رحمة للعالمين قدمت الرسالة الشرفية بحسن توفيقه
حضرة مولانا قدس الله سره الغرير حضرت لرى دارفان دار
بقايه انتقال بيور جقلى وقدمه حالت نزع لنده مريدان
مكر ملى نالان وكريان واه وافقان ايدوب واحسرتا وافقان
ايا جناب ذات كاهى قدسيان نذ صكره بو غريب و بوجى كسلى
كيم تربيه وارشاد و طبع حقه سهبر و دليل وارشاد ايدرد يورد
سوزان ايله انين اولدق لنده كمال رفوق و ترجم ايله جواب حكمت
امير بيور مشلر كه ستالم و محزون اولور غم حكمت بوتن بر غلا
فدو و روح تبخ حكمنده در غلا فنك جقد قد صكره دخی
زياده در كار اولور ديو تسليت بيور دقلى نده مريدان و محبتا
نرندن طالعي اسحق افندى ذكر اولنان كلمات در دريار معجزات
جناب مولانا نك مفهومى موجبنجه بو قطعه حالت انكبرى
انشاد ايدى رحمة الله عليه حضرت مولانا قدس الله

سوره القم بر حضرت تارینک لسانی رومی اوزره تکلم بیور دقاری

کلام در ریا لر بند در

اَقْدَسُ مَا سُنْ كَاغَا بُو سُنْدُوْنُ كَا بُو كِي نُو فِ كُو لِي زُو بِي مَسْ

يَا فِ يَ پِرَ اسْنِ يَا فِ فَوَ اسْنِ بِمَوْ قِي يَا نَسْرَ بِمَوْ قِي خَسْرَ

اِي لَ اَكْمِي وَا ي لَ اشْ هِمَا وَا خَرَا ذِي دِي دِي سَ زُو سْرَ اِنْمِي وَا

بُو زِي سَهْ بِي بُو بُو فِ لَ اَلِي مِي دُو نَ جَا كِي سِرْ كُو لِي نُو يَا لِي

حضرت مولانا قدس الله سره القم بر حضرت تارینک لسانی

رومی اوزره تکلم بیور دقاری کلام در ریا لر بند و فرج د

اَقْدَسُ مَا سُنْ كَاغَا بُو سُنْدُوْنُ كَا بُو كِي نُو فِ كُو لِي زُو بِي مَسْ اَقْدَسُ

لفظی صاحبون لفظی کجی لفظی مشترک در قول و چهار به صاحبی دیگر

حقیقته قول و چهار به صاحبی صاحب اولد که جمیع کائناتی و دو کلمه

موجوداتی کن امر به وجوده کنور شدند کَاغَا بُو سُنْدُوْنُ کَا ف

ونون حرف عطف اَغَا بُو سُنْدُوْنُ اَنِ سُوْرَ یَ مَعَا سَنَهْ دَرْ کَهْ اَخِيْرَهْ

که ضمیر غائب در عریبه منه ایله تغییر اید لر اولی زُو بِي مَسْ اَوَّلِي

جمیع معناسنه دیر زُو یَ حِيَا تِ مَسْ نَفْسِ مِ تَكْلِمَ مَعَ الْفِيْرَ ضَمِيْرٍ يَدْرُكُهْ

اصلي مَا سُنْ دَرْ لَكِنْ تَحْفِيْفًا وَا بِيْتِ اَنْ يَدِهْ پِرَ اسْنِ لَفْظَهْ مَسْ اَكْلَهْ

و سائر اجماعه متابقه الف حذف اولمشد که مجموع معناسی

عربده جباتنا لفظیه تعبیر ایدر لمعنا سی بیت بوا اولدیکه حق سبحانه
 و تعالی بزم اندیز و سرف و حقیقتمز در و خالق و سر زقیمز در و بریم
 حرکات سکناک و جباتنا لفظیه فیض عیمندن و لطف کریمندن
 ناشیدر یاقی پیرا سس یاقی فوا سس بموقی یاد سس بموقی
 خاسس یاقی حرف تعلیلد که ترکیبه بنچون و عربده لیم ابله تعبیر
 ایدر لیر پیرا سس فعل مضارع مجهولدر انجنور سن دیکدر یاقی کذلک
 حرف تعلیل فوا و اسس خوفناک اولور سون بموقی باش بگادی
 نیه دوش اولدک بموقی خاسس بگادی اه اضاعت ایندک دیکدر
 معنای بیت حضرت مولانا جلال الدین شوق و عشق جانان حقیق
 ابله نالان و وال فخران اولوب علی طریق التجرد کند و سینه خطاب
 ایدوب بیورر که نیچون زنجیده خاطر اولوب انجنور سن و بنچون وحشت
 صاحبی اولوب بیم هلاکه دوش سن عجا ایچاره سگنا اولدی و نه نضیع
 ایندک بعضی برشی نضیع اتمد که جانانک خجیل ورید دن اقر باکن
 بر لبور اهیة عظیمه مبتلا و اسیر بند بیل اولدک بیت مذکور تعجب
 و حیرت مشملدره ایلا کولیمو ایلا شاهیمو خرا دی زیدش زور سن
 اتمو ایلا کل معناسنه در کل جوامع فر بنده اولان مدرسه لرم در لر
 سویا و متکلم معناسنه در انجنور کل بومقامده مسکن و جای بناه معناسنه

اولی روشنند **ایلا شاهیموا** معلوم خراسور و نشاط ده زیده
ش ویر من سن انجی استفهام معناسی متضمند زیر آرویده
عوجه الا الاستقلال حرف استفهام معدوم در یوفقر
گوره معناسی ویر من سن دیمک اولور و یوا استفهام دخ عرض
معناسنه اولی روشنند معناسی بیت حضرت مولانا قدس
سر شتره حضرت نیری بیت اولده غیبت ایله شروع ایدوب بعده
کندوسنه تجرید طریقیله خطابه التفات ایتدکه نصکره کانه
انکشاف وظهور و شناهدده جمال ایله مستغرق اولوب ناز و نیاز
اغاز و دردیغایه سنه چار ساز اولوب بیورر کل پنجم جای پنجم
کل بی بی یوقدان وار ایدن پادشاهم بزی نشاط اور ایدوب کشف
جمال انزسین یعنی نیاز ایده ریز که ایده سین حاصل کلام جا
بالمالی شاهده ایله مسرور و حبه ما سوا قبلین دن دور و تجلی
جمال کله قلبی بیور نور و معور ایله دیمکدر بو ذپسه بی بو بو
لالی **سندون چاکسیر کولونو بالی** بو ذپسه یعنی کیمکه تشنه
بی صوفی نوش ایدر بو بو فی الحی اولان لالی نالان اولور **سندون**
چاه کیش فیرمیه سن کولونو بالی درست اولوب صانع اولوب ز
جای معنای بیت بو اولدیکه تشنه اولان صوبه طالب و مرغب

اولدوغ

